

Forum for Natur og Friluftsliv - Sør-Trøndelag

Sandgata 30, 7012 Trondheim
Tlf.: 94109461 E-post: sor-trondelag@fnf-nett.no

Trondheim kommune
byplan.postmottak@trondheim.kommune.no

Trondheim, 22. juli 2016

Uttalelse om *Del av Nidarø, detaljregulering*

FNF er et samarbeidsnettverk for naturvern- og friluftslivsorganisasjoner på fylkesnivå. I Sør-Trøndelag er elleve organisasjoner tilknyttet FNF som til sammen har 33 000 medlemskap. Vi arbeider for å bevare natur og mulighetene å utøve friluftsliv, både i nærmiljøet og i villmark, i skogen og på fjellet.

Vi er opptatt av å bevare naturverdiene og rekreasjonsmulighetene på Nidarø, og vil i det følgende begrunne hvorfor vi er svært kritiske til de planene som foreligger.

Generelt

Planene som foreligger om utbygging av Trondheim Spektrum er svært problematiske for bevaring av naturverdiene ved Nidarø, og vil skade Nidelvkorridorens økologiske og rekreasjonelle funksjon. Utbyggingen vil skape et bygg som på grunn av tenkt plassering, arealutstrekning og høyde (skygge) kommer i konflikt med disse verdiene i de grønne randsonene, elvebredden og elven. I tillegg søker planen å omregulere de ulovlig etablerte parkeringsplassene som ligger i det som kommunens arealplan er regulert til grønne parkområder, og totalt en utvidelse av antall parkeringsplasser fra 113 til 190. Samlet sett vil en utbygging av Trondheim Spektrum i den skalaen som er tenkt skape en innsnevring av Nidelvkorridoren som gir negativ påvirkning på det biologiske mangfoldet, og en massiv blokkering av sollys og utsikt for de som ønsker å bruke området til friluftsliv, noe vi ikke kan akseptere. Det vil føles som å gå i bakgården til et stort lagerhall- og industriområde.

Det har nå og også for flere tiår siden kommet en rekke forslag til alternative plasseringer av Trondheim Spektrum, slik som Tempe/Sluppen, Leangen, Brattøra (Trondheim havn, delvis kommunalt eid) og også universitetsområdet som frigjøres på Dragvoll. Alle disse ser ut til å være alternativer som i langt mindre grad skader natur- og friluftsområder. Vi mener også at det er store fordeler med å rive den gamle hallen for godt, og erstatte arealet med mer grøntareal/naturområder til fordel for en stor del av byens befolkning som benytter øya til rekreasjon, turer, friluftsliv og avkobling fra hverdagen. Nærheten til St. Olavs hospital er også viktig å ha med i vurderingene, med tanke på behovet for et tilgrensende areal der man kan få tatt en spasertur i fred og ro.

Natur- og friluftsverdier ved Nidarø

Nidelva og dens randsoner er et svært viktig natur- og friluftsområde som fungerer som viltkorridor, Nidelvkorridoren; et kjerneområde for biologisk mangfold som bør bevares.

Nidarø er i dag grenseområdet hvor elvebredden langs Nidelvkorridoren går fra å være dominert av bebyggelse og havneanlegg, til å få en mer uberørt natur med grønn randsoner. De stedbundne naturverdiene øker tilsvarende. Eksisterende bebyggelse og havneanlegg fungerer dessverre som innsnevringer av Nidelvkorridoren, og det er meget viktig at denne korridoren opprettholdes med grønne randsoner uten ytterligere inngrep som fører til reduksjon av dens funksjon. Det stilles i lover og forskrifter strenge krav til bevaring og restaurering av kantsonevegetasjon langs vassdrag¹.

I deler av Nidarøområdet kommer man tett på fuglene. At fuglene fortsatt har friareal i området rundt gjør at de likevel tiltrekkes dette området. Det gjelder også fuglearter som ikke er spesielt ute etter den maten fugleforingen i området gir. For mange mennesker som bor i byen representerer møtet med fuglene ved Nidarø gode naturopplevelser i hverdagen. Dette gir grunnlag for kunnskap om artene vi deler byen med, og legger grunnlag for naturglede videre i livet.

Den grønne randsonen, elvebredden og elven ved Nidarø skaper en rekke habitater og rasteområder/hvilesteder for fugl som gjør at de kan oppholde seg i området, og sikrer fuglene mot for mye forstyrrelser. Spesielt vannfugler har hvilesteder langs elvebredden, og mer støy, lys og aktivitet på Nidarø vil virke negativt på dette. Randsonen sikrer at en rekke arter fortsatt hekker i området. Vi mener denne randsonen må forsterkes for å legge til rette for naturmangfoldet ved Nidarø. En må være forsiktig med å tilrettelegge for ytterligere ferdsel for nær elven på denne strekningen, og ytterligere bebyggelse må selvsagt ikke forekomme innenfor de grønne randsonene. I tillegg må en sikre at høy bebyggelse ikke kommer så nært randsonene og elven at skygger vil forringe dens naturverdier eller kvaliteten av friluftsområdene. Dette er viktig for å bevare Nidelvkorridoren som et kjerneområde for biologisk mangfold, både over og under vann, og et av byens mest besøkte og vakreste rekreasjonsområder. Strekningen fra Nidarø og opp til Øvre Leirfoss representerer det viktigste og mest kritiske partiet av Nidelva for å opprettholde en grønn korridor med mange naturopplevelser og viltarter i og gjennom sentrale deler av Trondheim kommune.

Rapporten fra Multiconsult har grove feil og mangler. For eksempel har hele elleve arter fått oppført feil rødlistekategori, og ytterligere sju arter på rødlisten finnes i området uten å være nevnt i rapporten. Multiconsult har også avgrenset influensområdet kun til spissen av Nidarø, noe som ikke er fornuftig, ettersom fuglelivet beveger seg med tidevannet og for egen hjelp etter behov langs elveløpet. *Se vedlegg 1.*

Det er ikke utredet i hvilken grad selve byggefasen vil gi forstyrrelser for naturen/dyrelivet og friluftslivsområdene. Konseptvalgutredningen for Storbymall ble ikke slutført, det mangler overbevisende redegjørelse for hvorfor det ikke skal være full konsekvensutredning, og arealberegningen av prosjektet, inkludert utearealene, har gjennomgått flere endringer underveis og fremstår som ikke transparent.

Nidarø er altså et viktig område for flere ulike typer vannfugl og fugler tilknyttet våtmark i Trondheim. Elven og grøntarealene fungerer som habitater der gode næringsforhold gjør området attraktivt for fugler. Over 100 ulike fuglearter er sett i området, og området er spesielt viktig for en rekke fugler tilknyttet våtmark og ferskvann. Flere av disse figurerer på den nasjonale rødlisten fra Artdatabanken, deriblant hettemåke (sårbar, VU), fiskemåke (nær truet, NT), taksvale (nær truet, NT) og sandsvale (nær truet, NT).

Trondheim kommunes faktaark og rapporter om flaggermus viser at Nidelva og områdene rundt Nidarø er viktig leve- og jaktområde².

Forekomstene av sopp og lav i området er ikke utredet tilstrekkelig. Ingen andre fylker har så mange rødlistete sopp- og lavararter som Sør-Trøndelag, som huser alle rødlistete sopp- og lavararter unntatt én.

Mange arter og livsformer som ikke står på nasjonal rødliste har en kritisk lokal status i området.

1 Bl.a. vannressursloven § 11 og naturmangfoldloven §§ 4 og 5; se hos fylkesmannen i Sør-Trøndelag: <https://www.fylkesmannen.no/nb/Sor-Trondelag/Miljo-og-klima/Vann/Ta-vare-pa-skog-langs-bekker-elver-og-vann/>

2 Faktaark 27, Trondheim kommune. <https://www.trondheim.kommune.no/flaggermus/>

Landarealet som effektivt er avsatt til natur er proporsjonalt svært lite i forhold til elvearealet, noe som legger sterke begrensninger på populasjonenes utfoldelse, reproduksjon og kontinuitet.

Tallrike publiseringer påpeker at kunnskapen om artsmangfoldet i byen er begrenset, men likevel tilstrekkelig til å slå fast at det berørte prosjektområdet har meget høy verdi; nasjonal verdi. Eksempelvis en utredning i forbindelse med et større utbyggingstiltak Stavne-Sluppen (2010), der naturområdet henger organisk sammen med Nidarø³.

De foreliggende planene vil medføre at adkomstveiene for folk på tur til spissen av Nidarø vil bli svært begrenset og innsnevret, både på sidene og midt på, der det i dag står gamle trær fra alleen på Nidarø gård. Opplevelsesverdiene vil bli sterkt redusert og dominert av store bygninger, som sterkt begrenser synsfeltet og kaster skygge. Nidelva er allerede, og bør opprettholdes, som en viktig grøntkorridor for friluftslivet, fra sentrum og sørover.

Naturen ved Nidarø kan gi en permanent opplevelsesverdi, og vil alltid gi mulighet for salg av tjenester til besøkende. En storbyhall vil motvirke dette, og bidra til å redusere andre av byens attraksjoner og verdier. Som eksempel solgte Springsteen-konserten billetter for 30 millioner kroner, og det skjer ikke ofte. Økoturisme kan derimot gi store, varige inntekter. Bare én vanlig dag med to turistskip og 5000 turister legger igjen 4-5 millioner kroner, ifølge Visit Trondheim⁴. Også boligverdiene vil påvirkes av forringede naturomgivelser⁵.

Området har i tillegg en svært sentral plassering i byen og har vært referert til av bygningsrådet i tidligere bestemmelser som «*Folkepark*». Uten en svært grundig og omfattende konsekvensutredning med utarbeiding av en oversikt over artsmangfold og naturmangfold kan ikke tiltaket iverksettes. Prosjektet står tydelig i konflikt med kommunens egne retningslinjer (hensynssone Nidelvkorridoren), nasjonal interesse om vern av nasjonale verdier, og internasjonale forpliktelser om miljø, artsmangfold og restaurering av skadete økosystemer.

Det pågår forøvrig et initiativ for å få vernet Nidelva som naturreservat, blant annet fordi presset fra byen på de verdifulle natur- og opplevelsesverdiene i og langs elven er for stort. En utvidelse av anlegget på Nidarø vil ikke være kompatibelt med dette.

Friluftsliv og folkehelse

Friluftsliv er en samling av aktiviteter med svært stor oppslutning. Ni av ti sier at de er interessert i friluftsliv⁶. Friluftsliv skaper mye fysisk aktivitet og dermed bedre folkehelse, og det er dessuten den gruppen av aktiviteter som har størst potensial å nå ut til enda flere, i alle aldre fra barn til eldre. Spesielt friluftsliv i nærområdet er et viktig lavterskeltiltak som aktiviserer grupper som er lite fysisk aktive. To tredeler av befolkningen sier at om de skal bli mer aktive, så er det fysisk aktivitet i naturen de er interessert i å begynne med eller gjøre mer av⁷.

Naturen gir oss mange ulike tjenester, folkehelse og rekreasjon er bare en av mange. Å ta vare på naturen, også den bynære, er et felles ansvar. Dette må vises i politikk og planer på alle nivåer, inkludert på kommunalt nivå. I likhet med folkehelse, som blir påvirket av mange ulike tiltak og skal gjenspeiles i all planlegging, må også biologisk mangfold være en viktig del i alle beslutninger. Biologisk mangfold redder

3 http://www.vegvesen.no/_attachment/680019/binary/981178?fast_title=KDP+Rapport+Naturmiljø+Sluppen++Stavne+010910.pdf

4 <http://www.adressa.no/nyheter/trondheim/2016/06/25/N%C3%A5-har-jeg-h%C3%B8y-puls-12948632.ece> og <http://www.adressa.no/pluss/nyheter/article11248057.ece>

5 NINA Rapport nr 1114, *Economic valuation of ecosystem services for policy. A pilot study on green infrastructure in Oslo*. Norsk institutt for naturforskning(NINA), Trondheim. <http://www.nina.no/archive/nina/PppBasePdf/rapport/2015/1114.pdf>

6 TNS Gallup 2012

7 Synnovate oktober 2010

man ikke bare gjennom enkelte vedtak som verner et naturområde, men det reddes gjennom beviste valg i de fleste vedtak i kommunen.

Miljø

Vi er også bekymret for miljø- og støyforurensning fra økt biltrafikk ved en lokalisering til Nidarø. Denne vil få konsekvenser for boligområdene, der mange ferdes på vei ut til Øya, samt ikke minst i umiddelbar nærhet til selve anlegget. Trafikkavviklingen er ikke overbevisende fremstilt og fremstår ikke med realistiske beregninger.

Hallkapasiteten og bruken av anlegget er planlagt å øke i meget stort omfang, noe som nødvendigvis innebærer en stor økning i transport ut og inn; av materiell, personell og publikum i og rundt anlegget. Dette er aktiviteter rettet mot hallfunksjonene og står i direkte konflikt med områdets natur og friluftsmål.

Vi kan ta med at EU den 20. juli 2016 stiller strenge miljøkrav til Norge, noe klima- og miljøministeren sier regjeringen akter å følge opp⁸. Også Campusprosjekt NTNU går sterkt imot lokaliseringen av Storbyhall på Nidarø fordi dette er i konflikt med campusplanen, og trafikk- og miljøhensyn i veisystemet på Elgeseter.

Konklusjon

Vi mener planene medfører for store konsekvenser for natur, friluftsliv, rekreasjon og uorganisert aktivitet på Nidarø, og planene må skrinlegges.

1. Saken er for dårlig/svakt utredet: Rapporten fra Multiconsult som prosjektforslaget bygger på har grove feil og mangler, konseptvalgutredningen for Storbyhall ble ikke slutført, det mangler overbevisende redegjørelse for hvorfor det ikke skal være full konsekvensutredning, og arealberegningen av prosjektet, inkludert utearealene, har gjennomgått flere endringer underveis og fremstår som ikke transparent. Vi mener at størrelsen på prosjektet og følgene av det utløser lovens krav om full konsekvensutredning, og ber om at prosjektet vurderes etter forskriften.
2. Trafikkavviklingen i umiddelbar nærhet er ikke overbevisende fremstilt og fremstår ikke med realistiske beregninger. Når hallkapasiteten og bruken av anlegget er planlagt å øke i meget stort omfang innebærer dette nødvendigvis en stor økning i transport ut og inn, av materiell, personell og publikum i og rundt anlegget. Dette er aktiviteter rettet mot hallfunksjonene og står i direkte konflikt med områdets natur og friluftsmål.
3. Byggeaktiviteten vil medføre store forstyrrelser for natur, dyreliv og friluftsområdene over lang tid, og heller ikke dette er utredet.
4. Planen medfører innsnevring av passasjene mellom tuppen av Nidarø og resten av Nidarøhalvøya både på sidene og midt på, der det står gamle trær fra alleen på Nidarø gård.

Planene slik de fremstår innebærer en dramatisk reduksjon av områdets kvaliteter som natur og fritiluftsområde. FNF fraråder sterkt å gjennomføre planen. Konsekvensene av planen for natur og fritidsliv er uakseptable, uansett eventuelle justeringer.

Det bør heller vurderes å finne alternative plasseringer, og å omregulere området for å erstatte nåværende arealbruk med mer grøntareal og rene naturområder, til fordel for en stor del av byens befolkning som benytter Øya til rekreasjon, turer, friluftsliv og avkobling fra hverdagen. Man må ikke foreta forhastede

8 <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/eu-foreslar-klimamal-for-noreg/id2508044/>

avgjørelser, men ta tiden til hjelp for å finne alternativer som kan gjennomføres til beste for byens borgere.

Dersom planene på Nidarø likevel blir vedtatt, må man holde seg innenfor eksisterende byggegrenser, redusere høyden på bygget, og tilbakeføre det som per nå er regulert til park/grøntområder.

Uttalelsen støttes av: FIVH-Trondheim, Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag, Norsk Botanisk forening Trøndelagsavdelinga, Norsk Ornitologisk Forening avdeling Sør-Trøndelag, Syklistenes Landsforening, Trondhjems Kajakklubb, Trondhjems Turistforening og Trondheim Turmarsjforening.

Erik Brenna
Fylkeskoordinator
FNF Sør-Trøndelag